

השוכר את הפועלים פרק שביעי בבא מציעא צד.

עין משפט
נר מצוה

א) [קדושין יט: וז"ל]
ב) לעיל גא. כבודות נז.
ג) קדושין יט: ז"ב קפו:
ד) [ע"ז פד: א] [ע"ז]
ה) תוספות כבודות נז. קד"ה
ו) הר"ז שהשיגו על פס"י
ז) דהב"ה (ד' [ע"ז מוס' לעיל
ח. ד"ה אמר ר"י וכן
ט) דהב"ה א"תא שומר תנס
י) וכן דהב"ה שם דדוקא
יא) גמ"ח ש"ן דהב"ה גמ"ח
יב) [ע"ז טו. וז"ל]
יג) [ע"ז פד: ג] [ע"ז]
יד) תוספות גיטין פד. ד"ה על
טו) [שמות כב: א]
טז) [לקמן דה"ט] [ע"ז רש"א]

כך וכך אנשים. עמנו במקום שאנו רועים שם ואם תצא לגוול תמות: וזקתא. קלעים המקלעים צאצן: פסיקא לן. פסוקות וקבועות עלינו להיות עמנו בכל יום: הרי הולין. שהזכיר לו המקום שהזהמות שם והשיאו לצא על ידי על מה שכתוב בסורה וכו'. בגמרא מפרש לה: כל תנאי שיש בו מעשה נסחילתו. שהקדים מעשה שעליו לעשות לתנאי שהוא שאל ממנו כגון הרי מעשה זה שלך אם מעשה דבר פלוני. דלא דמי לתנאי בני גד ובני ראובן אם יעברו ונתתם (במדבר לב) היינו תנאי קודם למעשה. אם מעשה לי הדבר הזה אשובה ארעה אלך (בראשית ג) היינו תנאי ששאל ממנו קודם למעשה שעליו לעשות: תנאו בטל והוי מעשה מקיים ואע"פ שלא קיים בטל מעשה תנאי את התנאי: וכל תנאי שאפשר לו לקיימו תנאו קיים. אם תנאו קודם למעשה הוא האם אי אפשר לקיימו תנאו בטל והמעשה קיים ובגמרא מפרש לה: גמ' דבר שבממון. שאר וכסות: אפילו תימא. רישא דקתני מתנה שומר תנס להיפטר משבוטה ר"מ והאי לאו מתנה על מה שכתוב בתורה הרי לאו תנאי שאלך בך אי אפשר להיות שומר שלך אלא בך ושומר לא נחית לשמירה עד דמשך לכתמה והאי כי משך כבר פירש על מנת שאין לו עליו שבוטה ולא יעבד נפשיה לירד בתורת שומרין אלא למקתא ולמה שירד ירד אלא המתקשה את האשה מני אמר לה הרי את מקודשת לי איקדשה לה וכו' אמר לה על מנת שאין לך עלי מתנה על מה שכתוב בתורה דאין אישות לחלאין וכו' תפוס קדושין לגמרי תפוס והוה מתנה על מה שכתוב בתורה: דדברים. בתמיה: זו דברי ר' יהודה בן סימא. דקתני דאפשר לקיימו האם אי אפשר לקיימו תנאו בטל: כמפליגה דדברים. שאין בלבו לשום תנאי אלא להקיטעו בעלמא מרחקה ודומה אותה דדברים: מתני' נמי דיקא. דקתמא לן כרבי יהודה בן סימא:

גליון הש"ס

גמ' וכתובה ש"ש. בתוס' לעיל גמ. ד"ה אר"י היה להם הגירסא פה ש"ח וכן הוא בהגהת אש"י בלן. ולגירסתנו ש"ש י"ל דלכונתא נקט הכי אף ש"ל דלאו משום דנפק קלא עבד מנ"ש בהגהת אש"י: ע"כ בהדיא הניח. ע"ז לעיל דף גמ. מוס' ד"ה אר"י:

מוסף רש"י

על מנת שאין לך עלי שאר. מוזן ורעונה. תשמיש. הרי זו מקודשת ותנאו בטל. דאין אדם מתנה על מה שכתוב בתורה והוי קדוש המעשה מעשה והתנאי כמלא דליתיה. דקתמא בלא תנאי דמי (רשב"ם ב"ב קכז.) דבר שבממון. שאר וכסות (כתובות ו.) ליתן למחילה הוי תנאי קיים אלא עונה דלעיל דנפח הוא לאו איתיה ליתיה למחילה (דדושין יט: וע"ז ג.) ענת שמעם מזה היא ועל דנפח הוא (רשב"ם ב"ב קכז.) תנאו קיים. הקדושין קדושין יש עליו עונה אלא לאו שאר וכסות (שם.) כמפליגה. דומה אותה לבעיה דדברי הבאי (גיטין טז:).

הדרן עלך השוכר את הפועלים

אימא סיפא כל תנאי שיש מעשה בתחילתו תנאו במל' אתאן לר' מאיר. הכל משמע ללא כפי' הקונטרס דפי' בסוף פרק מי שאלחו (גיטין דף עה. ד"ה משום) דלפילו רבנן דרבי מאיר מודו דבעינן תנאי קודם למעשה גבי הא דקאמר אלא אמר רבא משום דהוי מעשה קודם לתנאי: אמר רב נחמן בר יצחק מתני' נמי דיקא ב'ו'. וא"ת תנאי קמ"ל רב נחמן הא רב אמר לעיל זו דברי ר' יהודה בן סימא ועוד מה שיך דיקא מה שהוא דהיא ואיכא למימר ללא שמייע ליה דרב ושיך נמי דיקא כיון שאינו בפירוש במשנה אלא קשה דהוה ליה למייתי כל שאי אפשר לו לקיים תנאו בטל כי איך דרישא ונראה לומר (עוד) דרב נחמן הוה ידע להא דרב ומפרש מנליה לרב דמתניתינן כוותיה דהא איכא למימר דאמי ככולי עלמא וקאי ארישא דקתני דכל המתנה על מה שכתוב בתורה תנאו בטל וזהו שמייע ליה דרב ושיך נמי דכל תנאי שאפשר לקיימו בסופו דוקא הוי תנאי קיים אלא מתנה על מה שכתוב בתורה שאי אפשר לו לקיימו תנאו בטל והתנה עליו מתחילתו נמי קאי ארישא דקתני וכל שיש בו מעשה מתחילתו תנאו בטל דוקא התנה עליו מתחילתו תנאו קיים שהתנאי קודם למעשה ודייק דאמי כרבי יהודה בן סימא מדקתני כל דאי קיימא דרישא הוא לא הוה ליה למייתי כל אלא ואם אפשר לקיימו בסופו והתנה עליו מתחילתו תנאו קיים אלא ודאי סיפא מילתא דאמי נפשיה הוא ושום חידוש אמתא לאשמעינן אס כן ודאי אמתא למידק אפשר אין לא אפשר לא ופי' רבינו שמואל אין נראה לר"י כלל לך לא כתבתיו:

הדרן עלך השוכר את הפועלים

השואל את הפרה: (שי"ך לע"ז) פרה במשיכה ובעלים באמירה. הק' ריב"ס דאמר לקמן בפירקין (דף יז.) שחלל טבחא ואומנא וספר מתא כוליהו בעידן עבדתייהו כשאלה צבעלים דמו משמע דשאל בעידן עבדתייהו לא הוה שאלה צבעלים וי"ל דלאו דוקא בעידן עבדתייהו אלא בשעת הליכתן או אפילו מומניס עמנן לילך ולעשות חסוד בעידן עבדתייהו אלא ודאי משעת אמירה של קודם פסק מלאכה לא חסוד שאלה צבעלים כדאמרין בס"פ האומנין (לעיל דף פא.) לסוף איגלאי מילתא דהיא שעתא שכתא הוי שמי ולא הוי פשיעה צבעלים: תנן

והתנה עליו מתחילתו תנאו קיים הא אי אפשר לו לקיימו תנאו בטל שמע מינה:

הדרן עלך השוכר את הפועלים

את הפרה יושאל בעליה עמה או שכר בעליה עמה יושאל הבעלים או שכרן ואחר כך שאל את הפרה ומתה פטור שנאמר יאם בעליו עמו לא ישלם

אבל

קיה א מ"י פ"ג מהל' שפירות הל' ה סמג ע"ז פ"ט טו"ש"ע ח"מ ס"י שג סעף ז: קי"ב ב מ"י פ"ג ס"ג הל' ט סמג ע"ז פ"ט טו"ש"ע ח"מ ס"י רלא סעף ז: קב ג [מ"י ס"ג סמג ס"ט טו"ש"ע ח"מ ס"י שה סעף ז: קבא ד מ"י פ"ו מה' אשוח הל' ט ופ"ב הל' א סמג ע"ז פ"ט טו"ש"ע ח"מ ס"י רלא סעף ז: ה דהב"ה: קבב ה ו מ"י ש"ס פ"י טו"ש"ע ח"מ ס"י שה סעף ז: קבג ז מ"י ש"ס הל' ט ופ"ב הל' א סמג ע"ז פ"ט טו"ש"ע ח"מ ס"י רלא סעף ז: קבד ח ט מ"י פ"ב מהל' שפירות הל' ט סמג ע"ז פ"ט טו"ש"ע ח"מ ס"י רלא סעף ז: קבה י מ"י פ"ו מהל' אשוח הל' א סמג ע"ז פ"ט טו"ש"ע ח"מ ס"י רלא סעף ז: א כ מ"י פ"א מהל' שפירות הל' ג ופ"ב מהל' שאלה ופקדון הל' א סמג ע"ז פ"ט טו"ש"ע ח"מ ס"י רלא סעף ז: ב ל מ"י פ"א ש"ס ופ"ב ש"ס טור ושי"ע ש"ס סעף ז: תורה אור השלם 1 אם בעליו עמו לא ישלם אם שוכר הוא ב"א בשב"ק: שמות כב יד